



רע"פ 3864/16 - עדי בן דוד נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 3864/16

לפני:
המבקש:
כבוד השופט א' שהם
עדי בן דוד

המשיבה:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום 31.3.2016, בע"פ 52464-02-16, שניתן על ידי כב' השופטים ר' שפירא-סג"נ; א' אליקים; ו-ת' נאות פרי

בשם המבקש: עו"ד אילן אלימלך

בשם המבקש:

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים ר' שפירא-סג"נ; א' אליקים; ו-ת' נאות פרי), בע"פ 52464-02-16, מיום 31.3.2016, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בקריות (כב' השופט י' טורס), בת"פ 3562-05-14, מיום 14.1.2016.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 25.3.2015, הורשע המבקש, יחד עם שני נאשמים נוספים (להלן ביחד: הנאשמים), על בסיס הודאתם במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום המייחס להם את העבירות הבאות: גידול, ייצור והכנת סמים מסוכנים, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים); החזקה ושימוש בסמים, שלא לצריכה עצמית, לפי סעיפים 7(א)+(ג) רישא



לפקודת הסמים; נטילת חשמל בגניבה, לפי סעיף 400 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); וקשירת קשר לביצוע פשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, הכול יחד עם סעיף 29(א) לחוק העונשין. מכתב האישום, אשר הוגש נגד הנאשמים, עולה כי הם קשרו ביניהם קשר לבצע פשע, ובתוך כך, תכננו להקים מעבדה לגידול סם מסוכן מסוג "קנבוס" ולמכור את תוצרי המעבדה (להלן: המעבדה). לצורך קידום הקשר, רכשו הנאשמים ציוד מתאים לגידול הצמחים, ובין היתר, קנו חומרי דישון, תאורה, משאבות, צינורות, וטפטפות. כפי שתואר בכתב האישום, הנאשמים הקימו את המעבדה בדירה, אשר נשכרה על ידי המבקש, כאשר בין התאריכים 23.4.2014 ועד 30.3.2014, גידלו הנאשמים בדירה זו שתילים, המכילים סם מסוכן מסוג "קנבוס", במשקל כולל של 9,415.31 ק"ג, שלא לצריכתם העצמית בלבד. עוד נאמר בכתב האישום, כי את החשמל שנדרש להפעלת המעבדה, נטלו הנאשמים במרמה, על ידי כך שהתחברו באופן פירטי לשעון החשמל של הדירה, "כך שעקפו את השעון והצריכה לא נרשמה במונה החשמל וכפועל יוצא הנאשמים לא שילמו עבורה". ערך הנזק לחברת החשמל נאמד בסכום של 5000 ₪.

3. כאמור, ביום 25.3.2015, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון, וכך נרשמו הדברים בפרוטוקול: "הגענו להסדר טיעון לפיו הנאשמים יחזרו מכפירתם, יודו, יורשעו והצדדים יטענו לעונש בצורה פתוחה, תוך שהמאשימה מגבילה עצמה לעונש מאסר בן 11 חודשים לכל אחד מהנאשמים. לגבי יתר הרכיבים, הטיעון יהיה פתוח". עוד הוסכם במסגרת הסדר הטיעון, כי הנאשמים יופנו לשירות המבחן לקבלת תסקיר בעניינם. לבקשת באי כוח הנאשמים, הורה בית משפט השלום על הגשת חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השירות, תוך שהוא מבהיר כי אין בחוות דעת זו בכדי להצביע על עמדתו של בית המשפט לעניין העונש. בעניינו של המבקש הוגשו שני תסקירים של שירות מבחן (הראשון ביום 14.7.2015 והשני ביום 14.10.2015), אשר יכוננו, לצורכי נוחות: תסקיר המבחן או התסקיר. מתסקיר המבחן עולה, כי המבקש הינו בן 29, פרוד מאשתו, ומוכר כבעל 28% נכות במוסד לביטוח לאומי, עקב שתי תאונות דרכים שעבר. עוד נכתב בתסקיר, כי לחובתו של המבקש עומדות שתי הרשעות קודמות, בגין הפרעה לשוטר במילוי תפקידו משנת 2011, ובעבירה של גניבה משנת 2013. בהתייחס לעבירות מושא כתב האישום, לקח המבקש אחריות על מעשיו, והסביר כי התמכרותו להימורים, וצבירת חובות כספיים משמעותיים, היו המניע לביצוע העבירות הנדונות. המבקש הופנה על ידי שירות המבחן לטיפול, ובתחילה, שיתף המבקש פעולה, וגילה פתיחות וכנות במפגשים הטיפוליים. בהמשך, "חלה רגרסיה במידת שיתוף הפעולה" של המבקש, והוא החל להיעדר מן המפגשים. לטענתו של המבקש, היעדרותו מן המפגשים נבעה ממצבו הנפשי הרעוע, ומן הקושי שלו להיפתח בקבוצה רבת משתתפים. על אף זאת, התרשם שירות המבחן כי המבקש "עשוי להיתרם מההליך הטיפולי לטווח הרחוק ובכך להפחית את הסיכון להישנות ביצוע עבירות בעתיד". אשר על כן, המליץ שירות המבחן על העמדתו של המבקש לצו מבחן למשך שנה, נוסף על עונש של מאסר, שירוצה על דרך של עבודות שירות. נוסף על כך, ציין שירות המבחן כי "הטלת עונש של מאסר מאחורי סורג ובריה עלול לגרום לרגרסיה משמעותית" במצבו של המבקש.

4. ביום 14.1.2016, נגזר דינו של המבקש בבית משפט השלום בקריות. בבואו לקבוע את מתחם הענישה, התייחס בית משפט השלום לפגיעה שנגרמה לשלום הציבור ולביטחונו; להיקפה ולגודלה של מעבדת הסמים שהקימו הנאשמים; לתכנון שקדם להקמת המעבדה; לנטילת החשמל במרמה על מנת לתחזק את המעבדה; וכן, למטרה המסחרית שלשמה הוקמה המעבדה. אשר על כן, ולאור מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, קבע בית משפט השלום, כי מתחם הענישה ינוע בין 8 ל-20 חודשי מאסר, לריצוי בפועל. בית משפט השלום הטעים, כי אין לסטות ממתחם הענישה, במקרה דנן, משיקולים של שיקום, ואלו יובאו בחשבון בגזירת עונשם של הנאשמים בתוך המתחם. בבוא בית המשפט לקבוע את עונשו של המבקש בתוך מתחם הענישה, נתן בית משפט השלום את דעתו לנסיבותיו האישיות של המבקש, ובין היתר, להליך הטיפולי שעבר המבקש, המתואר לעיל במסגרת תסקיר המבחן; ל"עבר פלילי קל" בעניינו של המבקש; למצבו הפיזי והנפשי של המבקש; להודאתו בעבירות המיוחסות לו ולחרטה שהביע; וכן, להשפעה של



הרשעת המבקש על משפחתו. על בסיס האמור, השית בית משפט השלום על המבקש את העונשים הבאים: 8 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי תקופת מעצרו (מדובר בתאריכים 23.4.2014 - 28.5.2014); 12 חודשי מאסר על-תנאי, לבל יעבור המבקש, בתוך 3 שנים, עבירה על פקודת הסמים. בית משפט השלום ציין, כי במידה שהמבקש יעבור עבירה מסוג עוון, הוא ירצה חודש אחד בלבד מחודשי המאסר המותנה; נוסף על כך, הטיל בית משפט השלום על המבקש קנס בסך 7000 ₪ או 25 ימי מאסר תמורתו. בית משפט השלום ציין כי "לאור העובדה שחברת החשמל הגישה תביעה נגד הנאשם 1 [המבקש-א.ש.], בגין אירוע זה, לא ראיתי לחייב בפיצוי במסגרת ההליך הפלילי".

5. המבקש ונאשם נוסף (הנאשמים 1 ו-3, בהתאמה) הגישו ערעור על גזר דינם, לבית המשפט המחוזי בחיפה, וביום 31.3.2016, ניתן פסק הדין בעניינם (להלן: המערערים). כב' השופט ר' שפירא, אשר כתב את חוות הדעת העיקרית, ציין כי העונש שנגזר על המערערים אינו חורג ממדיניות הענישה הנוהגת, ובנוסף, דחה את טענתם, לפיה נוצרה אצלם ציפייה כי יוטלו עליהם עבודות שירות ולא מאסר לריצוי בפועל. ואולם, השופט שפירא סבר, בדעת מיעוט, כי יש לקבל את שני הערעורים, בצינו את הדברים הבאים:

"מעיון בפרוטוקול בית משפט קמא, ישיבה מיום 25.3.2015, בה הודיעו הצדדים על הסדר הטיעון [המצוטט לעיל - א.ש.], עולה כי נרשם ש'המאשימה מגבילה עצמה לעונש מאסר בן 11 חודשים לכל אחד מהנאשמים'. לא נרשם בהודעה הנ"ל במפורש כי מדובר בעונש של מאסר בפועל (להבדיל מעונש של תקופת מאסר הכוללת מאסר בפועל ומאסר מותנה). אמנם, נראה כי הצדדים התכוונו לגבולות של 11 חודשי מאסר לריצוי בפועל ואולם ענין זה לא צוין במפורש כאשר מצויים אנו בתחום של המשפט הפלילי, הרי שכל אי בהירות בפרשנות פועלת לטובתו של נאשם וכך יש לראות את המקרה שבפנינו".

6. נוסף על כך, סבר השופט שפירא כי לא ניתן משקל מספיק, במסגרת גזר דינו של בית משפט השלום, לשיקולי השיקום בענייניו של המבקש, ובפרט בשים לב לעובדה כי עברו הפלילי "אינו מכביד", ולכך שהוא מעולם לא ריצה עונש של מאסר בפועל. על בסיס האמור לעיל, הציע השופט שפירא לחבריו כי יש לקבל את שני הערעורים, ולהעמיד את עונשם של המערערים על 6 חודשי מאסר, לריצוי על דרך של עבודות שירות, מבלי לנכות את תקופת מעצרו. כבוד השופט א' אליקים, חלק על דעתו של השופט שפירא, וסבר כי יש לדחות את שני הערעורים. אשר לענין הסתמכותם של המערערים על הדברים שנרשמו בפרוטוקול, ציין השופט אליקים כי "מעיון בטיעוני הצדדים לפני בית משפט קמא ונימוקי הערעור, אני סבור כי כל הצדדים ידעו והסכימו כי המשיבה תוכל לדרוש הטלת 11 חודשי מאסר בפועל בנוסף לעונש מאסר מותנה". השופט אליקים הוסיף עוד, כי "מוטב היה בעת מסירת ההודעה על ההסדר להודיע במפורש כי עונש המאסר של 11 חודשי מאסר הוא עונש מאסר בפועל, אך אני סבור כי במקרה זה יש להקל עם המערערים בשל כך". לענין שיקולי השיקום, עליהם עמד השופט שפירא, הטעים השופט אליקים, כי בעבירות סמים בהיקף כזה, שיקולי השיקום צריכים לסגת מפני האינטרס הציבורי. בכל מקרה, כך לשיטתו של השופט אליקים, בית משפט השלום העניק לשיקולי השיקום ביטוי הולם בגזירת דינם של המערערים. השופטת ת' נאות פרי הצטרפה לדעתו של השופט אליקים, בצינה כי אין ליתן לשיקולי השיקום, במקרה דנן, את מעמד הבכורה על פני שאר השיקולים הנוגעים לענין. אשר על כן, הוחלט ברוב דעות, לדחות את ערעורו של המבקש, כמו גם של הנאשם 3. תאריך התייצבותו של המבקש לריצוי עונשו נקבע ליום 22.5.2016.

הבקשה לרשות ערעור



7. ביום 15.5.2016, הוגשה הבקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, ואיתה בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר, לריצוי בפועל. יוער, כי בקשתו של הנאשם 3 לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי הוגשה גם היא באותו היום, ונדחתה על ידי ביום 16.5.2016 (וראו רע"פ 3841/16 מזרחי נ' מדינת ישראל (16.5.2016), להלן: רע"פ מזרחי). בבקשה, טען המבקש כי בית משפט השלום שגה כאשר החליט שלא לסטות ממתחם הענישה משיקולי שיקום, שכן המבקש "ערך שינוי בחייו ובדפוסי חשיבתו, עובר תהליך טיפולי ארוך במסגרת שירות המבחן ובדרך לזנוח את הדרך אליה נקלע". לשיטתו, "שליחתו למאסר מאחורי סורג ובריח למעשה תקטע את התהליך הטיפולי והארוך אליו נרתם". נוסף על כך, ציין המבקש כי לזכותו עומדים שיקולים רבים אשר מטים את הכף לכיוון הקלה בעונשו, ובין היתר, גילו הצעיר; הודאתו במיוחס לו; החרטה שהביע על ביצוע העבירות; והעובדה כי זה לו יהיה מאסרו הראשון. המבקש טען בנוסף, כי לא צוין במפורש, במסגרת הסדר הטיעון, אם המדובר ב-11 חודשים שכולם ירוצו בפועל (וראו את דעת המיעוט של כבוד השופט שפירא בפסק דינו של בית המשפט המחוזי). אשר על כן, סבור המבקש כי יש לאמץ את דעת המיעוט של השופט שפירא, ולהעמיד את עונשו על שישה חודשי עבודות שירות.

דיון והכרעה

8. דין הבקשה להידחות. זאת, כיוון שהבקשה איננה מעלה שאלה משפטיות עקרוניות רחבת היקף וכבדת משקל, אשר חורגת מעניינים של הצדדים; כמו כן, לא קיים חשש לאי צדק קיצוני או לעיוות דין מהותי, אשר נגרם למבקש בהליך המשפטי (רע"פ 3421/16 פלוני נ' מדינת ישראל (15.5.2016); רע"פ 3555/16 סברי נ' מדינת ישראל (4.5.2016); רע"פ 3471/16 נעמאן נ' הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה-מחוז צפון, חיפה (3.5.2016)). יתרה מזאת, עונשו של המבקש איננו חורג, באורח קיצוני, ממדיניות הענישה הנוהגת (רע"פ 3077/16 פלוני נ' מדינת ישראל (2.5.2016); רע"פ 2259/16 חנוכייב נ' מדינת ישראל (2.5.2016); רע"פ 1948/16 אבו קטפיאן נ' מדינת ישראל (21.4.2016)).

9. אציין, בדומה להחלטתי ברע"פ מזרחי, כי אין ליתן את משקל הבכורה, במקרה דנן, לשיקולי השיקום בעניינו של המבקש. מאמציו של המבקש להשתלב בהליך טיפולי ראויים להערכה, ואולם, אין להתעלם מחומרת העבירות ומן הפגיעה שנגרמה לאינטרס הציבור בייצורם של סמים מסוכנים, בהיקפים המתוארים בכתב האישום. אשר ליתר השיקולים לקולה בעניינו של המבקש, סבורני, כי אלו נשקלו בכובד ראש בערכאות הקודמות, אשר הוציאו תחת ידן גזר דין מאוזן וראוי. על כן, לא מצאתי כל מקום להתערב בעונש אשר הושת על המבקש. אשר לטענתו של המבקש, הנוגעת לחוסר בהירות הסדר הטיעון, נראה כי אין בה ממש. אמנם רצוי היה לו הסדר הטיעון היה מוקרא בצורה ברורה ומפורשת, ללא שום מקום לפרשנות, ואולם, במקרה דנן, אין ספק כי כל הצדדים הנוגעים בדבר היו מודעים לתוכנו של הסדר הטיעון, והדבר עולה בבירור מפרוטוקול הדיון בבית משפט השלום (וראו עמוד 19, שורות 21-26; עמוד 26, שורות 21-25; ועמוד 28, שורות 12-20).

10. הבקשה נדחת, אפוא.

המבקש יתייצב לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו ביום 30.5.2016, עד השעה 10:00 בבית סוהר "קישון", או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.



ניתנה היום, ט' באייר התשע"ו (17.5.2016).

ש ו פ ט
